

relaci svůj nárok v osobě manželově, býti z uplatněného nároku vyloučena skutečností, že manžel její odepřel složení slib poslušnosti, třeba skutečnost odepření složení slib jest objektivně důvodem vylučujícím podle lit. e) 3. odst. § 1 z nároku na udělení čl. státního občanství a třeba k odepření tomu došlo v době, kterou si z bydlení manželova vdova do svého bydlení započítává. Skutečnost ta nemůže býti u vdovy vylučujícím důvodem proto, že nemá vztahu k bydlišti, jež jedině vdova z osoby manželovy čerpá a jež momentem, vybočujícím z jeho pojmového a zákonného rámce, nemůže býti, jak se žal. úřad vyjadřuje, znehodnoceno.

Jest ovšem pravda, že kdyby zemřelý manžel st-řin byl žil a podal si žádost za udělení čl. státního občanství podle úst. zák. č. 152/26, byl by z nároku na udělení čl. státního občanství vyloučen, odepřel-li složení slib poslušnosti a nebyl-li proto na svém služebním místě ponechán, a že by tedy takto nedosáhla čl. státního občanství ani st-řka jako jeho manželka, jež ve smyslu 1. odst. § 2 po dobu trvání manželství poměr svého manžela k úst. zákonu č. 152/26 sleduje. Než tato anomalie nemůže vyvrátiti správnost názoru nahoře podaného, že zemřel-li manžel a žádost podala vdova, nemůže ji odepření slibu poslušnosti manželem z nároku na udělení čl. státního občanství vyloučiti. Jdeť v obou případech o právní situaci různou: v prvním případě manželka svého manžela v nároku sleduje, v druhém případě však je samostatným subjektem nároku. Právě tak by byla různá situace a proto i výsledky v případě, kdy manželka sama byla zaměstnancem, povinným složení slib poslušnosti podle § 2 zák. č. 64/18 a tento slib složení odepřela. Podá-li žádost za udělení čl. státního občanství podle ust. zákona č. 152/26 její manžel, nebude mu vaditi odepření slibu manželčina, a stane se proto ve smyslu 1. odst. § 2 čl. státní občankou i jeho manželka, třeba tu v její osobě jest dán vylučující důvod lit. e) 3. odst. § 1. Zemře-li však manžel před podáním žádosti a žádost podá vdova, bude z nároku pro odepření slibu vyloučena, a tedy se čl. státní občankou nestane.

Rozhoduje v přítomném sporu o st-řině nároku, vycházel žal. úřad z názoru, že skutečnost, že manžel odepřel složení slib poslušnosti, jest důvodem, vylučujícím i samostatný nárok jeho vdovy. Nahoře dovozeno, že tento názor je mylný a že se přičí úst. zákonu č. 152/26.

Bylo proto již z tohoto důvodu zrušiti nař. rozhodnutí pro nezákonnost a nebylo pak třeba zabývat se otázkou, stížností také relevantnou, zda skutečně st-řin manžel slib poslušnosti složení odepřel a nebyl z tohoto důvodu na svém služebním místě ponechán.

Č. 8983.

Zaměstnanci veřejní: Rozhodovati o nároku sirotka po úředníku správy justiční na sirotčí pensi přísluší úřadům správy justiční, nikoliv úřadům finančním.

(Nález ze dne 12. ledna 1931 č. 6180/29.)

V ě c: František O. v P. proti ministerstvu financí o vrácení přeplatku sirotčí pense.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Výměrem presidia vrch. zem. soudu v Praze z 10. května 1921 byla za souhlasu zem. fin. ředitelství v Praze ze 4. července 1921 povolena Heleně H., sirotku po vrchním kancelářském oficiálu Josefu H. u krajského soudu v P., sirotčí pense 2.000 Kč ročně spolu s příslušnými výpomocemi od 1. dubna 1921 do 1. srpna 1925 neb do dřív. zaopatření. Sirotčí pense byla vyplácena do rukou soudně ustanoveného poručníka Frant. O. v P., dnešního st-le.

Zem. fin. ředitelství v Praze zastavilo výměrem z 30. září 1924 výplatu této sirotčí pense lhůtou poukazovací 1. dubnem 1921, poněvadž Helena H. jest od 15. března 1921 počínajíc zaopatřena. Současně bylo pak uloženo st-li, aby přeplatek za dobu od 1. dubna 1921 do konce června 1924 vzniklý v úhrnné částce 9.962 Kč zaplatil během 8 dnů.

Odvolání proti tomu st-lem podané bylo zamítnuto nař. rozhodnutím z důvodů uvedených v rozhodnutí zem. fin. ředitelství v Praze a vzhledem k ustanovení § 7 vl. nař. č. 234/21. Ostatní námitky st-lovy byly uznány neodůvodněnými a bezvýznamnými. Současně svolilo však min. fin., aby z přeplatku byla odepsána částka 6.000 Kč.

Uvažuje o stížnosti, musil se nss zabývat v první řadě otázkou, zda nař. rozhodnutí bylo vydáno úřadem k tomu kompetentním.

Na sporu jest v daném případě v první řadě otázka, zda Helena H. měla vůbec právní nárok na výplatu sirotčí pense, jí dekretem presidia vrch. zem. soudu povolené. Jde tudíž v podstatě o otázku nároků na sirotčí pensi. Ale pak nemůže býti pochybnosti o tom, že k rozhodování takového spodu může býti povolán jedině úřad, jemuž přísluší rozhodovati o povolení sirotčí pense vůbec a jenž sirotčí pensi, o jejíž výplatu jest spor, také skutečně povolil. Sirotčí pense Heleně H. byla povolena — jak nesporno — za souhlasu zem. fin. ředitelství dekretem presidia vrch. zem. soudu v Praze z 10. května 1921, kterýžto úřad byl také k povolení jejímu podle výnosu býv. min. fin. z 8. listopadu 1855 č. 19.467 (Poss. 379) příslušným.

Byl proto tento úřad vzhledem k tomu, co shora řečeno, příslušným také k tomu, aby rozhodoval i o otázce nároku na výplatu sirotčí pense, vznikl-li o nároku tom spor. Na této příslušnosti resortního úřadu nemůže nic měnit ani výnos býv. min. fin. z 26. března 1869 č. 5300 (Poss. 463), ježto podle tohoto výnosu jsou úřady finanční povolány učiniti pouhé pokladniční opatření, kdežto rozhodnutí, má-li býti sirotčí pense vůbec vyplácena, vznikl-li o tom spor, není pouhým pokladničním opatřením, nýbrž adm. rozhodnutím o právním nároku.

Žal. úřad nebyl tudíž kompetentním, aby rozhodoval v pořadí instančním o nároku na výplatu sirotčí pense a v důsledku toho ani k tomu, aby předepsal přeplatek takto vzniklý k náhradě. Bylo proto rozhodnutí žal. úřadu pro jeho nekompetenci zrušiti dle § 7 zák. o ss.